

Hovedscenen
Rosenkrantz'gate 10

Centralteatret
Akersgata 38

Trikkestallen
Torshovgata 33

Teaterkjeller'n
Akersgata 38

oslonye.no

Oslo

EN FOLKEFIENDE

PROGRAM 60 KR

Teatersjef og ansvarlig utgiver: Runar Hodne
Redaksjon: Hanne Lise Rørstad, Runar Hodne.
Grafisk formgivning: Solveig Jevanord.
Forestillingsfoto: Lars Opstad. Forestillingsplakat: Miriam Edmunds
Oslo Nye Teater tar forbehold om endringer i programmet.

KJÆRE PUBLIKUM

Velkommen til *En folkefiende* på Oslo Nye Teater. Dette er Henrik Ibsens stykke om kurbadlegen Dr. Stockmann som oppdager at vannet er forurenset, og de politiske konsekvensene denne oppdagelsen får for lokalsamfunnet.

Når vi setter opp *En folkefiende* nesten 150 år etter at det ble skrevet, så er det den politiske og engasjerte Henrik Ibsen vi ønsker å gi en stemme til. Han trodde på teatrets rolle i samfunnsdebatten og anså derfor også teatret som en viktig del av demokratiet. Dette kommer særlig til uttrykk i den fjerde akten til *En folkefiende*, som er et fiktivt folkemøte, men et reelt møte mellom karakterene og teatrets publikum.

Folkemøter er vi ikke like vant med lenger, da vi lever i en postfaktuell verden der den medierte virkeligheten ofte spinnes av profesjonelle kommunikasjonsrådgivere, og medienes troverdighet er historisk lav. Hvordan man snakker er viktigere enn hva man faktisk sier. Overskriftene skal ha appell og budskapet skal forenkles. Det etterlater den sindige og kritiske offentlige samtalen som Ibsen var meget opptatt av, i et vakuum. Dette er en trussel for demokratiet.

Teatret er stolt av å introdusere regissør Therese Willstedt for det norske publikum. Willstedt har på få år nådd å etablere seg som en merittert, svensk regissør. Hun har en meget tydelig stemme og har, i tillegg til å være teatersjef ved Regionsteatern i Sverige, gjort suksess blant annet ved scener i Tyskland.

I Willstedts versjon er Dr. Stockmann en ammende mor, noe som gir maktpillet og de anvendte hersketeknikkene en ny kontekst. På hvilken måte påvirker det historien at den samfunnsengasjerte Dr. Stockmann også er mor?

Som teatersjef ved Oslo Nye Teater er det viktig å løfte frem nye stemmer og andre perspektiver. *En folkefiende* i Willstedts regi er nettopp det, en ny tolkning av en klassisk tekst som forener evige allmennmenneskelige spørsmål med brennende spørsmål i samtiden.

God fornøyelse!

Runar Hodne
teatersjef

OMSORG ELLER RETTFERDIGHET

Therese Willstedt, regissør for *En folkefiende*, intervjues av Oslo Nyes teatersjef Runar Hodne. Intervjuet er en redigert og forkortet versjon av en podkast som kan høres i Soundcloud.

– *Hvordan er ditt forhold til Henrik Ibsen?*

– Min første «encounter» med Henrik Ibsen var *Fruen fra havet*, som jeg skulle analysere på skolen – Den danske Scenekunstscole i København. Jeg syntes Ibsen var veldig god på å respektere kvinnen. Jeg mener det er gjennomgående, at han har stor respekt og interesse for hva slags kamper kvinnen har stått i.

– *Opplever du at En folkefiende er et typisk Ibsen-stykke?*

– Det skiller seg fra hans andre stykker. Det kjennes ut som om han skrev stykket veldig fort. Jeg opplever det som om pennen glødet. At han var forferdelig sint rent privat, og at det her var litt som en slags hevn. Jeg

personlig syns dette er et av hans beste stykker. Det er mer direkte.

– Han er jo virkelig en dramaets og oppbygningens far. Iblant går man inn og tror at man kanskje er klokere enn Ibsen. Så merker man at «nei, det er jeg ikke». Og uansett hvor mye jeg gjør om i en bearbeiding, så er Ibsen der som en slags «fanger» av sin dramaturgi. Han har lagd et minefelt som man går igjennom.

– *På hvilken måte?*

– Han presenterer hvordan han har lagt opp den dramatiske strukturen, hvordan konflikten er, hvordan karakterene er bygd opp. Følger man det bare litt, så sitter du fast, for han har lagd et plott som er så gjennomtenkt at det må spilles så klokt og taktfullt som han har uttenkt det.

For ellers kjenner man at noen ting mistes. Det er et puslespill som man ikke egentlig kan rømme fra. Man merker når en puslebit mangler. Og det er både spennende og kjempeirriterende samtidig.

– *Når du bearbeider, bearbeider du puslespillet som helhet eller først og fremst den enkelte puslepillbrikken?*

– Både og. Og jeg opplever faktisk, at jeg og Ibsen er enige. Jeg kjenner at jeg arbeider i Ibsens ånd, men at det også er jeg som er med-dramatiker. Det er liksom «Ibsen meets Willstedt». Eller omvendt, at jeg møter Ibsen. Jeg følger grunnplottet. Og jeg har karakterene med, selv om jeg har byttet dem ut, eller endret kjønn på noen, og endret funksjon på andre, så det passer oss og vår tid.

› Det er fortsatt sånn at det er Ibsens puslespill jeg jobber med. Jeg hadde kunnet velge å gjøre det enda mer fritt. Men nå valgte jeg å faktisk følge historien, men å fortelle den på en helt ny måte med en kvinnelig karakter og hovedrolle, i stedet for mannlig. Og det påvirker og forandrer veldig mye.

– *Hvordan da?*

– Bare det å være. Om man ser på karakteren Dr. Stockmann uavhengig av kjønn, så er det en person som insisterer på sin sannhet. Som insisterer på å få ha ytringsfrihet, få snakke, bli hørt, bli respektert, men som også insisterer på å være idealist.

Dr. Stockmann er en varslar, en «whistle blower» som forsøker å agere for folkets beste. Å være «whistle blower» er en utakknemlig posisjon. Det koster å være den som går ut først og insisterer på å gå imot flokken og strømmen. Det har konsekvenser å være insisterende, å

være ubehagelig ærlig.

Vi er ganske vant til å se menn gjøre dette, men det skjer noe når det er en kvinne som står i denne situasjonen. Det er mange nye dilemmaer som kommer opp bare ved at det er en kvinne.

Det er noe vi også kjenner igjen når vi ser på samfunnet i dag. Kvinner i maktposisjoner blir mer utsatte og får gjennomgå mye større personangrep enn deres mannlige kollegaer. Vi er så forferdelig langt fra likestilling, også her i Norden. Selv om vi slår oss på brystet og syns vi har kommet så langt.

– *Hvilke andre utfordringer står en kvinnelig Dr. Stockmann i, som ikke en mannlig står i?*

– Jeg har valgt å spisse til og forandre det litt mer, for å få fram dilemmaet enda mer. For å skjerpe situasjonen og gjøre det mer ubehagelig. Det har jeg gjort gjennom at Kathrine Stockmann har en liten

baby, og er nybakt mamma for andre gang. Det er noe omgivelsene spiller på og utnytter.

Det er flere nyanser rundt det å være kvinne i dag enn på Ibsens tid. Men det er ikke det når det handler om å være mamma. Der er vi ikke langt ifra Ibsens tid. Dette har vært kjempeinteressant å løfte inn og problematisere.

Nettopp dette om å velge å kjempe for saken, selv om det kan ha konsekvenser for din familie. Det er noe vi er litt mer vant til å se og akseptere når det gjelder menn som velger sak fremfor familie. Vi kan til og med mene at det er ærefullt og se opp til dem.

Men når det kommer til at en kvinne velger saken fremfor sine egne barn, eller at hun i det hele tatt behøver å stå i det dilemmaet: «hva velger du, saken eller barnet?». Er hun egentlig tvunget til å velge? Det mener jeg er superviktig å diskutere.

Det er interessant å portrettere og arbeide med en karakter som

› Kathrine Stockmann, som tar plass. Hun ber ikke om unnskyldning for seg selv. Hun mener det hun mener. Hun sier det hun sier. Men i det her er det slik at hun blir skarpere, tydeligere, hun trykkes inn i et hjørne, og hun biter fra mer og mer. Og det vi ser er en kvinne som våger å være uelskverdige. Og det syns vi ikke noe om. Vi er redde for kvinner som våger å være uelskverdige. Det er interessant.

– Tenker du at en mann i større grad våger å være det? Og er det kjønnet, og spesifikt for en kvinnelig protagonist at hun har det motet?

– Jeg tror ikke det handler så mye om motet egentlig, men det handler om vår og omgivelsenes blikk på det. Vi dømmer hardere når det er en kvinne, enn når det er en mann. Vi stiller oss flere kritiske spørsmål når det er en kvinne, enn når det er en mann. Vi har fler idéer om hvordan en kvinne og en mor skal oppføre seg, kontra når det er en mann og en far. Det syns jeg det er interessant å poengtere og undersøke.

– *Mye av konflikten i En folkefiende handler om offentlighetens håndtering av en sannhet, altså den politiske dimensjonen. Lager du en politisk lesning av En folkefiende?*

– Det må jeg absolutt påstå at jeg gjør. Vi dypper inn i det politiske spillet, de ulike karakterenes funksjoner i det spillet, de ulike taktikkene som brukes. Denne forestillingen blir som en slags satirisk oppvisning av hersketeknikker og maktposisjonering.

– Tror du på politikk og politikkenes mulighet til å skape endring?

– Jeg tilhører nok dem som er på vei til å miste tiltroen til det moderne demokratiet, dessverre. Men samtidig ser jeg ingen forslag til bedre styreform. Jeg har ikke mistet den enda, for jeg sympatiserer med den demokratiske styreform og alles rett til å få påvirke det samfunnet vi lever i. Men det er jo altfor ofte, at den egne vinningen går foran vurderinger, våre idealer, våre indre ønsker, ønsket om å gjøre rett.

Det er den mekanismen i mennesker og i systemet som interesserer meg. Gruppepresset, behovet for å posisjonere seg selv, behovet for å overleve i spillet. Det er som vi mister oss selv og våre vurderinger i det spillet.

– *Ditt eget, litt pessimistiske syn og tro på demokratiet, blør det inn i din lesning av En folkefiende i denne oppsetningen?*

– Jeg tror min sorg rundt det. Jeg er ikke pessimistisk på en sånn måte at jeg ikke tror en forandring er mulig. Spørsmålet er hva kreves for at systemet skal begynne å arbeide for alle beste, som egentlig er selve grunnidéen i et demokrati. Det har jeg ikke svar på, men jeg har skrevet inn en replikk som for meg er ledeordet, og temaet, eller moralen, eller ønsket, og det er at «vi kan ikke alle vente på at andre skal ta kampen for oss.» Det er dette Stockmann står for. At vi ikke alle kan sette oss i den pessimistiske posisjonen og si «det er kjipt, men jeg tror ikke på demokratiet, så derfor går jeg ikke og stemmer», eller «jeg tror ikke

» på politikerne, så det er ingen mening». Vi må engasjere oss. Vi må ta vårt ansvar for å skape den forandringen, dra vårt strå til høystakken for å skape den forandringen som vi lengter etter. Det håper jeg er det som man går hjem med.

– Tenker du at Kathrine Stockmann ville gjort det samme igjen, når hun ser tilbake i slutten av stykket, være en whistle blower, tross alt?

– Absolutt.

– Du er regissør med to barn i en teaterverden som har vært kritisert for å være patriarkalsk; især regirollen. Med eller uten sammenlikning med Kathrine Stockmann, hvordan opplever du å være kvinnelig regissør i et mannsdominert yrke?

– Det preget min måte å forholde meg

til meg selv og mitt yrke enormt mye, i begynnelsen av min karriere. Det er vel først da jeg fikk litt perspektiv på det, da jeg ble teatersjef, og mor, som har gjort at jeg står sterkere i meg selv. Men ellers syns jeg at jeg har kjempet, liksom vært litt på barrikaden hele tiden, uten å egentlig vite hvem som er min fiende.

Jeg har utstått enormt mye sexism. Hersketeknikker, blitt kalt «lille venn», ikke blitt tatt seriøst, og også blitt utsatt for seksuell trakassering. Så det har ikke vært lett.

Jeg tror stykket passer meg veldig bra fordi jeg også kan være upassende ærlig. Jeg kan også bli ordentlig forbanna. I så måte er jeg også en «uklassisk» kvinne, som jeg har hørt mange ganger. Jeg er en «mannhaftig kvinne», har jeg fått høre. Det er et veldig komisk uttrykk. Det tror jeg det er mange kvinner i lederposisjon som

opplever. Men jeg tror og håper generasjonene under meg er på vei til å endres. Det er mer en selvfølgelighet at kvinner bør ha, og har lederposisjoner på lik linje med menn. Men det var ikke det da jeg begynte.

– Så det har skjedd en endring på de 15 årene du har vært aktiv?

– Ja.

– Ved siden av den politiske dimensjonen, hvilke andre aspekter fokuserer du på i din oppsetning?

– Det som opptar meg akkurat nå, er menneskelig svik. Hvordan vi mennesker svikter hverandre. Hvorfor vi gjør det, hvordan vi kan rettferdiggjøre at vi har sveket. Sviket er fundamentalt i min lesning av *En folkefiende*. Det gjelder ikke bare sviket mot Kathrine Stockmann. Men det handler også om

› sviket som de andre karakterene opplever. Alle i denne versjonen blir – eller kjenner seg, sveket. Og alle er tvunget på sett og vis til å svikte sine egne idealer. Kathrine står til sist med muligheten, eller et krav om å svikte sine egne idealer, men hun velger å ikke gjøre det.

– Ibsen var veldig opptatt av prinsippet VS. pragmatisme, og bristen som ofte kommer i kjølvannet av prinsippfasthet. Tenker du at Kathrine også rammes av en slags prinsipiell blindhet?

– Nei, jeg opplever faktisk ikke det. Jeg opplever at hun går inn i det siste med totalt åpne øyne. Hun vet nøyaktig hva hun forlater, nøyaktig hva det koster, og hun velger tross det å stå fast. Det er jo, i og med at hun er kvinne og nybakt mor, at de nyttiggjør dette på et utrolig ondt vis, som en taktikk for å knekke henne. Så kommer jeg inn i det klassiske feministiske dilemmaet, som er omsorgen kontra rettferdigheten.

Den lille verden familien, kontra rettferdigheten Den store verden, saken. I det står vi til sist i et veldig konkret dilemma på scenen. Det håper jeg at vi alle skal kjenne på når vi opplever forestillingen. Dette dilemmaet er også det at vi mennesker utrolig gjerne vil se oss som hederlige, gode mennesker. Vi vil gjøre rett. Men vi har også en annen drivkraft i oss. Det er ønsket og behovet for egen vinning og egen overlevelse. Det er disse to kreftene som blir en dualisme som er så smertefull. Og hele *En folkefiende*, og særlig denne versjonen, står og vibrerer mellom disse to kreftene hele tiden. Det er det jeg håper i alle fall. Det er det jeg jobber for. ●

LIDENSKAPENES TID

Om Ibsen og tidsånden rundt *En folkefiende*

Tekst: Merete Morken Andersen, skjønn- og faglitterær forfatter og førsteamanuensis ved Universitetet i Sørøst-Norge.

Det er september 1882. Det har vært en varm og tørr sommer i Italia, og som vanlig har Henrik Ibsen og familien flyktet fra heten i Roma til Gossensass i Tyrol. Her har han skrevet ferdig sitt nye stykke, *En folkefiende*. Men nå har været plutselig slått om, voldsomme skybrudd har forårsaket flom og oversvømmelse, veier og jernbane er blitt ufremkommelige. Det er bare å krysse fingrene for at pakken med det sirlig håndskrevne manuskriptet kommer frem til forlaget i København i tide, så stykket kan komme ut i bokform til julesalget.

EMBETSMANN-IBSEN

Det er nå snart tjue år siden Ibsen flyktet fra Norge med kone og sønn. Den gangen var han forfyllet, blakk

og frustrert, og det skal ennå gå mange år før han slår seg ned i Norge igjen. I det skandinaviske miljøet blant kunstnere i Roma både tenkes, drikkes og diskuteres det fritt og radikalt, men i livsførsel er Ibsen ingen bohem; i grunnen minner han om de stivnakkede og selvrettferdige embetsmennene han gjør narr av i stykket han nå har sendt fra seg. Han er blitt utnevnt til æresdoktor og har mottatt en rekke ordner, de synlige tegnene på dette, medaljer og ordensbånd, liker han å bære på brystet. Han er dessuten en ambisiøs far for sønnen Sigurd, som er 22, og denne våren har forsvart sin doktoravhandling på så imponerende vis at professorene reiste seg og klappet. Ibsen bruker alle midler for å skaffe ham en posisjon innenfor em-

betsmannsskapet. Sigurd er stjerne-sønnen, og faren er indignert over at dørene hos dem som sitter med makten i Norge, er så trege å få opp når Sigurd nå trenger en fot innenfor.

Men hjemme i Norge går en 36 år gammel mann rundt og likner på sin far. Det er smeden og felemakeren Hans Jacob, og han har ingen fot innenfor. Ikke moren hans heller. Han har ikke rett til å bære farens etternavn, for han er født utenfor ekteskap, slik er patriarkatets lover. Det går ikke så bra med Hans Jacob Henriksen og hans mor, de to lever i dyp fattigdom. Dette er det ingen som snakker om i familien Ibsen. Derimot snakkes det mye om de håpløse politiske forholdene der hjemme. Ibsen har igjen klart å tirre

«Ibsen legger ikke skjul på at han ikke tar lett på kritikken av *Gengangere*.»

› både tilhengere og fiender, og nå i det siste, etter at *Gengangere* kom ut for et års tid siden, har kritikken vært spesielt hard. Ingen europeiske teatre har foreløpig våget å sette opp stykket om den fortvilte alenemoren Helene Alving som kjemper for sin sønn og stanger mot en embetsmanns selvrettferdige dumskap. Forargelsen over skildringen av incest, fyll, barn utenfor ekteskap og hykleri har vært voldsom. Fru Alvings fortvilte dilemma er om hun skal hjelpe sin syfilissyke kunstnersønn å dø. Men hva slags rett har en mor overfor barnet hun har født – og hvilke plikter? Hvem skal få bestemme slikt? Gud? Samfunnet? Hvor går i så fall grensen mellom gudsmakt og samfunnsmakt? Dersom patriarkatet får bestemme, vil det gå ille, ser Ibsen ut til å mene. Å ville det gode er ikke det samme som at det gode skjer, og

samfunnets støtter ikke er på kvinnenes side, selv om de foregir å ha de beste intensjoner. Siden de ikke er på kvinnenes side, er de heller ikke på barnas side, og Ibsen har vist at det er for mye gammelt tankegods som yngler i skyggene til at kvinner og barn kan få muligheten til å utvikle seg til frie og myndige mennesker, slik både fru Alving og hennes sønn har forsøkt. Så når alt raser på slutten av *Gengangere* og sønnen er døende, står moren alene tilbake, uten at verken himmelens eller samfunnets makter ser ut til å bry seg. Hun som har avdekket tankesmitten og syfilissmitten, og forstått hvordan de to henger sammen, gjør alt hun kan for å holde seg fornuftig og tilregnelig. Hun forstår at det er nettopp når alt raser at det gjelder å ikke la følelsene løpe av med seg. Men hvilken mor klarer å holde følelsene i sjakk når hun er i ferd

med å miste sin sønn?

**FRU ALVINGS OG
DOKTOR STOCKMANN'S SKVIS**

Alt dette fins også i *En folkefiende*. Ibsen legger ikke skjul på at han ikke tar lett på kritikken av *Gengangere*. Men det er han selv, ikke kritikerne, som kan se fremtiden lyst i møte, mener han. De som har brølt ut sine innvendinger, har ikke et forhold til sin egen samtid, langt mindre til fremtiden. Han har studert debatten og gjort mange observasjoner som han har brukt i det nye stykket.

I utgangspunktet har han riktignok tenkt på det som et lystspill, og til tross for frustrasjonen over kritikken har han selvsikkert forsikret forleggeren om at man kan lese *En folkefiende* uten å føle den minste

«Smittekilden må lokaliseres og analyseres, og sykdommen den forårsaker må diagnostiseres og kureres.»

› forargelse. Det er alltid noe lett å finne i det tunge, og Ibsen vet at dramatikerens oppgave er å finne form til hvordan det lette og det tunge blander seg og spiller seg ut mot hverandre. Slikt er det ikke vanskelig å få øye på i politikken, så han har skrevet inn komikk og fornøyelige opptrekk i stykket, ikke minst rundt hovedpersonen, den lidenskapelige, men politisk håpløse kurdoktoren som tillater seg å la følelsene flomme over når frustrasjonen over brorens maktspill og flertallets idioti blir for stor. Men etter hvert som Ibsen har skrevet seg innover i Stockmanns skvis, som er stedet der hans og fru Alvings fortvilelse møtes, nemlig i skvisen mellom ansvaret for familien og ansvaret for sannheten, har han gått vekk fra lystspill-betegnelsen. Han hadde ikke vært den dikteren han tar mål av seg å være

om ikke det var det tunge i det lette som fikk spille seg ut med størst styrke.

DET METAFORISKE SMITTEVERNET

Ibsen skriver og uttaler seg om samfunnsspørsmål med en samfunnsmedisiners autoritet, og i likhet med oppdraget til fru Alving og doktor Stockmann er det smittevern i metaforisk forstand som er dramatikerens oppdrag. Smittekilden må lokaliseres og analyseres, og sykdommen den forårsaker må diagnostiseres og kureres. Utfordringen ligger i at smitten ikke er å finne under mikroskop, men i folks tanker og forestillinger, og for å få renset opp i slikt, er det mer enn desinfisering som skal til. Æresdoktor Ibsen og kurdoktor Stockmann har hatt det fortreffelig morsomt sammen mens stykket er blitt til. Ibsen legger

ikke skjul på at de to er enige om mye som har med politikk og samfunn å gjøre, og det har vært befriende å gi Stockmann replikker som nok ikke ville ha falt i så god jord der ute i offentligheten dersom de kom fra ham Ibsen selv. Men kurdoktoren har et mer uregjerlig hode enn ham selv, understreker han.

DEN MEDISINSKE SMITTEN

Denne sommeren 1882 har en annen doktor gjort en viktig oppdagelse innenfor forskningen på smitteførende stoffer: Den tyske legen Robert Koch har oppdaget bakterien som forårsaker tuberkulose. Denne oppdagelsen kommer til å få store konsekvenser for det forebyggende hygienearbeidet både i Norge og ellers i Europa. Gjennom vitenskapelige metoder er doktor Koch i ferd med å legge grunnlaget for at

› smittsomme og dødelige sykdommer etter hvert ikke bare kan forstås og kureres, men også forebygges. I Norge vil det i årene som kommer være kvinner som engasjerer seg i dette arbeidet, blant annet gjennom Norske Kvinners Sanitetsforening. De kommer til å sørge for at det blir luftet, desinfisert og vasket, og siden smitten rammer hardest der levevilkårene er dårligst, kommer de også til å arbeide for bedre livsforhold for de svakeste, slike som Hans Jacob Hen-

riksen og hans mor. Det er slik politikken kommer inn i bildet, ikke minst den politikken som gjelder maktforholdet mellom kjønnene. Kvinner må for eksempel få stemmerett, og de må få være kvinner på andre premisser enn patriarkatets. En av de skandinaviske gjestene som besøker familien Ibsen i Roma, er Camilla Collett, og dette er hennes store hjertesak. Ibsen har stor respekt for henne. Men det kommer til å gå enda elleve år før den første norske kvinnelige legen ut-

eksamineres i Norge, og 31 år før norske kvinner har rett til å stemme på lik linje som menn. Mens Ibsen har skrevet *En folkefiende*, har en annen frustrert mann reist rundt i Italia. Han heter Friedrich Nietzsche, og tankene han tumler med mens han vikler seg stadig lenger inn i et komplisert trekantforhold som er i ferd med å sende ham ut i følelsekaos, og etter hvert sammenbrudd, kretser rundt den formen for smittevern som handler om å rense ut gamle, for-

stokkede tanker. Denne sommeren og høsten arbeider det seg frem i ham, det som snart skal bli til verket *Slik talte Zarathustra*. Her lar han en galning og vismann, med en sær blanding av klarhet og dunkelhet, si ting om livet som ingen ærverdig borger vil kunne si uten å bli gjort til latter eller havne i selvmotsigelser. Doktor Stockmann ville ha likt den boken. Doktor Ibsen også. Han kommer snart til å få høre om den. Og om ikke lenge er han i gang med *Vildanden*. ●

For stykket og brevvexlingen rundt *En folkefiende*: Se [Henrik Ibsens skrifter](#)

For mer om hva som skjer samtidig med stykkets tilblivelse: Se året 1882 på den digitale tidslinjen [Tidsånd.no](#)

HENRIK IBSEN PÅ OSLO NYE TEATER

EN FOLKEFIENDE Premiere 08.06.2023 Hovedscenen

Regi: Therese Willstedt.

PEER GYNT – en vandreforestilling

Premiere 17.09.2009 Centralteatret

Regi: Svein Sturla Hungnes. Med bl.a. Espen Reboli Bjerke/Jon Bleiklie Devik/Jan Martin Johnsen som *Peer*.

ET DUKKEHJEM Premiere 29.08.2008 BUL-salen

Regi: Svein Sturla Hungnes. Med bl.a. Nina Ellen Ødegård (*Nora Helmer*) og Jon Bleiklie Devik (*Torvald Helmer*).

BOLLYWOOD IBSEN – Fruen fra Det indiske hav

Premiere 24.03.2006 Centralteatret

Regi: Erik Ulfsby. Vant HEDDAPRISEN 2006 Årets teaterprosjekt (årets forestilling). Med bl.a. Duc Mai-The (*Dr. Warma*) og Lavleen Kaur (*Fru Ekanta Warma*).

VILDANDEN Premiere 07.09.2000 Centralteatret

Regi: Nola Rae. Mimeforestilling med bl.a. Helèn Vikstvedt (*Gregers Werle*), Martin Slaatto (*Hjalmar Ekdal*), Helle Haugen (*Hedvig Ekdal*).

HEDDA GABLER

Premiere 23.08.1994 Dukketeatret Frogner

Regi: Barthold Halle. Dukketeater for voksne, ble filmet og vist i NRK. Med Kjersti Germeten (*Hedda*), Knut Wiulsrød, Anne-Lise Ruud, Ragnhild Wang, Per Skjølsvik, Stein Kiran.

NÅR VI DØDE VÅKNER

Premiere 12.09.1991 Centralteatret

Regi: Anette Grønneberg. Med bl.a. Ola B. Johannessen (*Arnold Rubek*), Eli Anne Linnestad (*Irene*).

BYGGMESTER SOLNESS

Premiere 11.02.1988 Centralteatret

Regi: Edith Roger. Med bl.a. Per Theodor Haugen (*Halvard Solness*), Pia Borgli (*Hilde Wangel*).

KJÆRLIGHETENS KOMEDIE

Premiere 17.11.1973 Centralteatret

Regi: Terje Mærli. Med bl.a. Anders Hatlo (*Falk*), Eva Opaker (*Svanhild*).

HEDDA GABLER Premiere 19.02.1966 Hovedscenen

Regi: Claes Gill. Med bl.a. Mona Hofland (*Hedda Gabler*).

DE UNGES FORBUND Premiere 31.08.1959 Hovedscenen

Regi: Alfred Solaas. Med bl.a. Tor Stokke (*Sakfører Stensgaard*).

ET DUKKEHJEM Premiere 24.05.1956 Hovedscenen

Regi: Claes Gill. Med bl.a. Lillebil Ibsen (*Nora*).

GENGANGERE Premiere 05.03.1954 Hovedscenen

Regi: Ellen Isefiær. Med Lillebil Ibsen (*Helene Alving*) og Espen Skjønberg (*Osvald Alving*).

NÅR VI DØDE VÅGNER Premiere 01.09.1947 Hovedscenen

Regi: Gyda Christensen. Med bl.a. Stig Egede-Nissen (*Arnold Rubek*) og Lillebil Ibsen (*Irene*).

FRUEN FRA HAVET

Premiere 01.03.1945 Hovedscenen

Regi: Gyda Christensen. Med bl.a. Lillebil Ibsen (*Ellida Wangel*).

HEDDA GABLER

Premiere 24.09.1943 Hovedscenen

Regi: Gyda Christensen. Med bl.a. Lillebil Ibsen (*Hedda Gabler*).

VILDANDEN Premiere 06.10.1942 Hovedscenen

Regi: Gyda Christensen. Med Thorleif Reiss (*Gregers Werle*), Ola Isene (*Hjalmar Ekdal*), Ingeborg Steffens (*Hedvig Ekdal*).

GJENGANGERE

Premiere 10.01.1939 Hovedscenen

Regi: Theodor Berge. Med Gyda Christensen (*Helene Alving*) og Georg Løkkeberg (*Osvald Alving*).

CATILINA

Norgespremiere 24.08.1935 Hovedscenen
Regi: Stein Bugge. En teaterproduksjon av Studieteatret, med Hjalmar Fries i tittelrollen.

ET DUKKEHJEM

Premiere 04.12.1929 Hovedscenen

Regi: Agnes Mowinckel. Med Gyda Christensen (*Nora*).

Kø av billettkjøpere til *Vildanden*, 1942

Hedda Gabler, 1994
Dukkedesign: Lisbeth Narud

Et dukkehjem, 2000.
Helle Haugen som *Hedvig*.

Bollywood Ibsen – Fruen fra Det indiske hav, 2006. Lavleen Kaur som *Fru Ekanta Warma*.

INGVILD HOLTHE BYGDNES

Utdannet ved KHiO. Har arbeidet ved Den Nationale Scene, Riksteatret, Nordland Teater, Det Norske Teatret mfl. Roller i utvalg: tittelrollene *Hedda Gabler* og *Svarta Bjørn*, *Bolette (Fruen fra havet)*, *Amanda (Privatliv)*, *Lady Marion (Robin Hoods hjerte)*, *Rita (Timene med Rita)*. Medlem av Fjerdeklases Produksjoner. Regissert/laget forestillinger for Vinterlysfestivalen og Festspillene i Nord-Norge. Film og TV: Tora i NRKs julekalender *Kristiania Magiske Tivolitheater*, hovedrolle i *Monster, Tunnelen*. Ansatt ved Oslo Nye: bl.a. *Fru Vik (Byens spor)*, *Elizabeth Proctor (Heksejakt)*, *Lila (Min briljante venninne)*, *Ester Nilsson (Rettsstridig forføyning)*, *Sally Bowles (Cabaret)*, *Honey (Hvem er redd for Virginia Woolf?)*, *Musikalen Ingvar!*, *Gymnaslærer Pedersen...*, *Vepsen*.

MODOU BAH

Utdannet ved Liverpool Institute for Performing Arts (BA 2011–14) m.m. Har spilt i Nationaltheatrets *Engler i Amerika* og *Hærmennene på Helgeland*. Film og TV: bl.a. Netflix-filmen *Blasted*, NRK-serien *22. juli*. Ansatt ved Oslo Nye Teater, hvor han har medvirket i *The Humans* (Richard Saad), *Glassmenasjeriet* (Jim), *Snøfall* (Julius), *Så som i himmelen 2020–23* (Tore), *Heksejakt*, *Gymnaslærer Pedersen...*, *Min briljante venninne*, *Macrofobia* mfl. Ble Heddapris-nominert for rollen som Driss i *De urørlige*.

EIVIN NILSEN SALTHE

Utdannet fra HiNT og Statens Teaterhøgskole. Debuterte på Nationaltheatret i hovedrollen *Gustav* i *Tilbakekomstene*. Har også vært tilknyttet Det Norske Teatret, Riksteatret, Teater Ibsen, Rogaland Teater og er medlem av den anerkjente teatergruppen *Susie Wang*. Film og TV: *Erobreren*, *Øyevitne*, *Lykkeland*, *Stories from Norway*, *Exit*, *Stolthet & forfall*, samt den kommende TV-serien om *Sonja og Harald*. Har regjerings erfaring fra teater og TV og har undervist i skuespillerfag både i Norge og Tanzania. Medvirker i Per Olav Sørensens oppsetning av *Peer Gynt* på Gållå. Er fra 2023 av åremåls-ansatt ved Oslo Nye Teater, hvor han har medvirket i *Riket*.

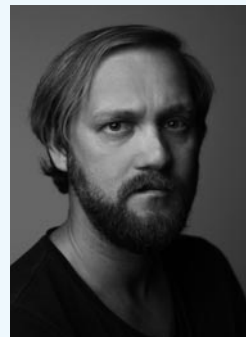
NUMA EDEMA NORDERHAUG

Har medvirket i oppsetninger som bl.a. *Farvann* (Nationaltheatret / Vega Scene), *Hidden Scars* (Cafeteateret), *Alt vi ikke sier* (Unge Viken Teater) og *Jungelen* i Oslo Nye Trikkehallen; en samproduksjon mellom Tigerstadsteatret / Oslo Nye Teater / Den kulturelle skolesekken. Film og TV: bl.a. NRKs julekalender *Kristiania Magiske Tivolitheater*, *Kå*, *Helium* og *Rot*, *Wisting* (Cinenord), *Blodtur* (Netflix). Har også dubbet film. Gjester oss nå i *En folkefiende*.

KAROLINE SCHAU

Utdannet ved KHiO (bachelor skuespillerfag 2019–22). Tidligere gått teaterlinjen ved Romerike Folkehøgskole og dramalinjen ved Nissen VGS. Medvirket i bl.a. *Nissenrevyen* (kåret til Beste kvinnelige skuespiller under *Revykavalkaden*), *Dyrene i Hakkebakkescogen* (Christiania Teater), *Fanny og Alexander* (Fanny Ekdahl, Nationaltheatret). Film og TV: *Ragnarok 1-2* (Jenny), *Heimebane*, *Hvite gutter*, *Utøya 22. juli* (Sigrid), *Det tredje øyet*, *Beatles*. Åremålsansatt ved Oslo Nye, hvor hun har medvirket i *Så som i himmelen*, *Hva du Will* (Maria) og *Snøfall*.

MARIUS LIEN

Utdannet ved KHiO (bachelor skuespillerfag 2005–08). Har arbeidet ved Hålogaland Teater (2009–18), Agder Teater, Sogn og Fjordane Teater, Kilden og innenfor det frie scenekunst-feltet med bl.a. *Rebekka/Huy*. Oppsetninger i utvalg: *Heimanifrå*, *Havboka*, *Landstrykere*, *I blanke messingen*, *Hvem er redd for Virginia Woolf?* (Nick), *2xIbsen* (Alfred Allmers), *Blodig alvor* (Allan), *Glassmenasjeriet* (Jim), *Vente på Godot* (Pozzo). Film og TV: *Engelen*, *Kings Bay*, *Den 12. mann*, NRK-serien *22. juli*, HBO-seriene *Velkommen til Utmark* og *Beforeigners*. Har også hatt regioppgaver og undervist ved NSKI Høyskole. Er nå åremålsansatt ved Oslo Nye Teater, hvor han har medvirket i *Riket*.

TRINE WENBERG SVENSEN

Utdannet ved Statens Teaterhøgskole. Ansatt ved Oslo Nye siden 1990. Oppsetninger i utvalg: *Så som i himmelen 2020–23* (Inger), *Heksejakt* (Rebecca Nurse), *Marjorie Prime* (Tess), *Fravær*, *Oliver!* (Nancy), *Les Misérables* (Fantine), *Bernarda Albas hus* (Martirio), *Amadeus* (Constanze Mozart), *Kvinneskolen* (Agnes), *En midtsommernattsdrøm* (Hermia), *Jul i Blåfjell* (Rødnissejenta), tittelrollen *Ronja Røverdatter*. Har gjestet Agder Teater (*Golde* i *Spellemann på taket*), *Maja Rubek* i *Når vi døde våkner*, Trøndelag Teater (Fantine i *Les Misérables*, *Mimi* i *Rent*), Teater Ibsen (*Synd og skam*) og *Bør Børson jr.* på Støren (Laura Isaksen) mfl. Høsten 2022 turnerte hun med *Så som i himmelen* (Thalia / Oslo Nye Teater).

HENRIETTE FAYE-SCHJØLL

Utdannet ved Arts Educational Schools (London) og Teaterhøgskolen. Spilt Jo i *Little Women* i West End. Oppsetninger/roller i utvalg: *Et dukkehjem* (Nora), *Privatliv* (Sybil), *Du er perfekt, men...*, tittelrollene *Pippi* og *Ronja* (Riksteatret) og *Annie* (Bryggeteatret). Film og TV: bl.a. *Side om side*, *Helt perfekt*, *Tulla* i *Søndagsengler*. Medlem av kompaniet Fjerdeklases Produksjoner. Ansatt ved Oslo Nye, hvor hun har medvirket i *The Humans* (Brigid Blake), *Hva du Will* (Olivia), *Musikalen Ingvar!*, *Heksejakt* (Tituba), *Den 25. timen* (Lisbeth), *MusikalLab* (vinner av Musikkteaterprisen i Åpen klasse), *Hair* (Sheila), *Teaterkonsert med sanger av Leonard Cohen*, *Chicago* (Mama), *Oliver!* (Nancy), *De dødes tjern*, *Postkort fra Lillebjørn* mfl.

SARAH FRANCESCA BRØNNE

Utdannet ved Den Danske Scenekunstskole 2015–19 (utveksling KHiO 2017–18). Debuterte som Wendla i *Vårløysning* på Det Norske Teatret, hvor hun også har medvirket i *Vinterreise*, *Om sjølv mordets anatomi*, *Fuglane*, *Tante Ulrikkes vei*, *Linje 5* m.m. Andre oppsetninger: Trøndelag Teaters *De ti bud / Dekalogen* og tittelrollen i *Eli Sjursdotter*. Film og TV: *Syk pike* (verdenspremiere Cannesfestivalen 2022), *Nach*, *Besatt*, *Wisting*, *Am-bassadøren* (Viaplay). Er tildelt Amanda-prisen Beste kvinnelige birolle 2017 for rollen i filmen *The Rules for Everything*. Gjester nå Oslo Nye Teater for første gang.

GINE CORNELIA PEDERSEN

Utdannet ved Teaterhøgskolen i Oslo (KHiO) 2012–15. Har medvirket i bl.a. *Idioten* (Kilden teater), *Uten navn* (Østfold Teater/Nationaltheatret/Rogaland Teater) og *Petra Von Kants Bitre tårer* (Aalborg Teater). Film og TV: *Munch*, *Nenne i Unge lovende* (fire sesonger), *Valkyrien*, *Grenseland*, *Hellums kro*, *Neste sommer*, *Sigurd fåkke pult* mfl. Gine Cornelia Pedersen er også forfatter og har skrevet tre romaner og novellesamlingen *Åtte*. Står også bak filmmanus til *Munch* og et teaterstykke for ungdom. Gjester nå Oslo Nye Teater for første gang.

THERESE WILLSTEDT, REGI OG BEARBEIDING

Utdannet ved Ballettakademiet i Göteborg og instruktørlinjen ved Den Danske Scenekunstskole, København. Har arbeidet som instruktør og koreograf for bl.a. Stockholms Stadsteater, National Theater of Palestine, Det Kongelige Teater København, Nationaltheater Mannheim, Frankfurt Schauspiel og Köln Schauspiel. Willstedt er en av hovedlærerne ved Den Kongelige Balletts koreografi-utdanning Koreorama. I tillegg underviser hun i regi ved Den Danske Scenekunstskole, og har tidligere undervist ved ETH Zurich og the Zurich University of Arts. Hun har også arbeidet med egne dokumentar- og kunstfilmprosjekter, som har blitt vist på bl.a. Cph:DOX og Copenhagen Contemporary. I 2017 ble hun administrerende direktør (CEO) og teatersjef for svenske Regionteatern. I sjefsperioden 2017–21 ble det bl.a. startet en ny nasjonal scene for dans, samt Sveriges første dokumentariske Medborger-scene. Willstedt gjester nå Oslo Nye Teater for første gang, som regissør for *En folkefiende*.

AGNES ÖSTERGREN, SCENOGRAFI OG KOSTYMEDESIGN

Utdannet ved Stockholms Dramatiska Högskola (BFA scenografi) og Håndarbeidets Fremme (BA textile design, handicraft and communication). Har hatt oppdrag som scenograf og kostymedesigner for en rekke teateroppsetninger, ved bl.a. Göteborgs stadsteater (*The Vivian Girls*), Teater Galeasen (*Penelope*), Uppsala Stadsteater (*Svindlande Höjden*), Regionteatern Blekinge & Kronoberg (*Festen i Therese Willstedts regi*), *Riksteatern (Nationalparken)*, Folkoperan (*Salieri vs Mozart*). Har også gjort kostymedesign for musikkvideo, workshops m.m. Gjester nå Oslo Nye Teater for første gang.

MARTIN ULLITSDAHL, MUSIKK OG MUSIKALSK LYDDESIGN

Utdannet ved Rytmsk Musikkonservatorium (RMC), København. Virker som komponist og improvisatør, multiinstrumentalist og singer-songwriter, alias Prins Nitram. Ullitsdahl har skapt, produsert og turnert med band som bl.a. *DU KA SVØM*, *1000LAX*, *The Magnetic Eagle*, *Eggs Laid By Tigers*, og samarbeidet med band som Rocqawali, Filur, Django Bates og Kresten Osgood. Han har medvirket som kapellmester/musiker og komponert/arrangert for teateroppsetninger ved bl.a. Det kongelige Teater (*Twelfth Night*), Aalborg Teater (*Richard III*), Teater Nordkraft (*Woyzeck*), Odsherred Teater (*teaterkonsernten Last Christmas*), Skuespilhuset (*Døden*), Frankfurt Schauspiel (*Das Jahr Magisches Denken*), Region Teatern Blekinge Kronoberg mfl. Gjester nå Oslo Nye Teater for første gang, med musikk til *En folkefiende*.

BIRGIT HAUGÅ, MASKEANSVARLIG

Utdannet frisør og parykkmaker, og i pedagogikk. Har siden 1980 hatt en rekke oppdrag som maskeansvarlig ved teatre og utdanningsinstitusjoner: bl.a. Nationaltheatret (*Vildanden*, *Vente på Godot*, *Spansk stykke*, *Verdiløse menn* mfl.), Riksteatret, Teater Ibsen (*Vildanden - et rettsdrama*, *Peer Gynt*), Teatret Vårt (*Presidentinnene*, *Enron*), Hålogaland Teater (*Les Misérables* mfl.) og KHiO (opera, teater, dans). Ansatt ved Oslo Nye, hvor hun har vært maskeansvarlig for bl.a. *Byens spor*, *Presidentinnene*, *Min briljante venninne*, *Sporvogn til begjær*, *Rettsstridig forføyning*, *Den glade enke*, *Vrede*, *Diktatorfruer*, *Trassalderen*, *Blind hevn*, *Karius og Baktus*.

CLEMENT IRBIL, LYSDESIGN

Utdannet ved danske Statens Teaterskole i 2013. Har arbeidet som lysdesigner ved bl.a. Det Kongelige Teater, med lysdesign til en rekke oppsetninger: *Cyrano de Bergerac*, *Frøken Julie*, *Hedda Gabler* m.m. Irbil har også vært tilknyttet Aalborg Teater (bl.a. *Cabaret*), Århus Teater, Den Ny Opera, Folkoperan mfl., samt gjort lysdesign for konserter og TV. I Norge har han hatt engasjementer ved bl.a. Nationaltheatret (*Mor Courage*), Det Norske Teatret (*Best og Nila* og *den store reisa*), Oslo Nye Teater (*Hva du Will*, *Så som i himmelen*) og Den Norske Opera og Ballett (*Elektra*).

HVEM ER ERNEST

PREMIERE 31. AUGUST 2023

BORGERTEATRET

URPREMIERE 23. SEPTEMBER 2023

FRANKENSTEIN

PREMIERE 8. NOVEMBER 2023

KRISTIANIAS MAGISKE TIVOLITHEATER

URPREMIERE 2. NOVEMBER 2023

RASISTEN

URPREMIERE 30. AUGUST 2023

HVEM SKAL TRØSTE KNØTTET?

NYPREMIERE 2. SEPTEMBER 2023

DEN FREMMEDE

SPILLES TIL 11. OKTOBER 2023

JUL MED PRØYSEN OG SNEKKER ANDERSEN

NYPREMIERE 11. NOVEMBER 2023

TEATERKJELLER'N

HELE ÅRET, ONSDAG-LØRDAG

Oslo Nye Hovedscenen, Rosenkrantzgate 10

Oslo Nye Centralteatret, Akersgata 38

Oslo Nye Trikkehallen, Torshovgata 33

 oslonye.no